

Cu bicicleta pe Calea Victoriei: despre regulamentele impuse de Codul silvic

M. Drăgoi

Drăgoi, M., 2017. Biking on Calea Victoriei: an inquiry about regulations required by the Forest Act. Bucov. For. 17(2): 111-114.

Abstract. Alluding the two lanes separated by a long curb, dangerous for bikers running on the right lane and annoying for regular drivers, running on the left lane of Calea Victoriei (a one-way famous drive crossing Bucharest center), some comments concerning the opportunities and risks pending on two important regulations required by the Romania Forest Act, as amended in 2015, are presented. The first regulation, already in place for two years, changed two times and yet inconclusive for most of the stakeholders (logging companies, wood industry and forest administration), has created a series of troubles due to some too detailed articles, meant to discourage illegal logging. The details are so precise that laypeople are discouraged to request information whether or not a load of wood comes from legal or illegal fellings (actually they are fined if the transport is legal), while forest rangers are discouraged to put into value salvage cuttings, because the information system doesn't allow the foresters to bring down the logs' quality (loss of timber quality is inevitable in salvage cuttings after windthrow, due to internal tensions brought about by many trees fallen on each other). If that regulation seems to be disastrous for logging industry, this could be a good signal that things are heading to the right direction, in the sense that a lot of companies are welcome to leave the market of logging operations, where the demand of timber is so high that prices cannot be controlled. In other terms, a disputable regulation, which is troublesome in many respects, might work as a negative feed-back loop, which is beneficial for the forest health. The second regulation, still loitering on someone's desk (the bill was handed over to the government by the end of 2016), refers to non-wood forest products. A series of opportunities this regulation might create are discussed at length, because some activities focused on non-wood could be financed by the Rural Development Program, provided that regulation is in place. Finally the editorial sheds light on the responsibility undertaken by whoever has been getting involved in drafting such regulations, that must obey the same Hippocratic principle: "if you cannot help, at least try not to harm".

Keywords: Forest Act, regulations, stakeholders, forest

Author. Marian Drăgoi (dragoi@usv.ro) - Ștefan cel Mare University of Suceava, 13 Universității, 720229 Suceava, Romania.

Manuscript received November 13, 2017; revised November 29, 2017; accepted December 15, 2017; online first December 30, 2017.

Deoarece unele dintre editorialele pe care le-am publicat în revistă au fost poate prea criptate, mai întâi o explicare a titlului: toată legis-

lația românească seamănă cu cele două piste, separate fizic de un rând de borduri, de pe Calea Victoriei. Care rând, a apărut în peisaj la fel

de brusc precum măsurile de stopare a tăierilor - mai mult sau mai puțin - (i)legale. În această speță, bicicliștii se plâng că traseul nu este suficient de lung pentru a fi și util, în timp ce șoferii se plâng că traficul este îngreunat fără rost în sezonul rece, atunci când nimeni nu mai folosește bicicleta.

S-a ajuns aici pentru că ceea ce lipsește celor două categorii de participanți la trafic este îngăduința fiecăruia dintre ei pentru celălalt. Aș îndrăzni să spun îngăduința creștină. Bicicliștii nu se pun în pielea șoferilor și se expun accidentelor printr-o conduită riscantă, iar șoferii nu înțeleg cât de serioasă este motivația mersului pe bicicletă și care îi sunt beneficiile. Bordura nu rezolvă aceste carențe - educaționale, în covârșitoarea lor majoritate -, ba chiar anulează orice demers spre o bună conviețuire a celor două categorii de participanți la trafic.

O schimbare de paradigmă nu se rezolvă prin regulament sau prin borduri, ci prin lăsairea unui spațiu în care cei ce se adaptează mai greu pot supraviețui, pentru a se alinia în final noului model. Cel puțin așa spune teoria.

Dezamăgit de cele două regulamente de valorificare a lemnului, aș fi abandonat acest subiect dacă, întâmplător, nu aș fi auzit la radio promovată ideea unui act normativ care să reglementeze temele de casă date elevilor. Ideea nu era a celor din cadrul Ministerului Educației ..., ci venise, deopotrivă, de la părinți și educatori. Argumentul era, și el, „zdrobitor”: ca nu cumva unele cadre didactice să forțeze nota și să dea prea mult de lucru elevilor (și părinților, deopotrivă). Mi-am dat seama că trăim în plin Kafka, doar că pe dos: absurdul nu este în afara, ci înlăuntrul sinelui nostru, ce tremură de frica de a nu fi cumva scoși - nici măcar cinci minute - din zona de confort a trănănitului la telefon și a postărilor pe Facebook; adică, suntem la începutul dezastrului și nu la finele lui.

La dezbaterile privind regulamentul de valorificare a masei lemnoase am avut uneori senzația că asist la un alt fel de „fenomen Pitești”: fiecare voia, parcă, să-l „reeduce” pe celălalt

cu mic articolaș de regulament, care să arate cine e mai tare. Pentru ca, la sfârșit, toți să se plângă de stufoșenia produsului muncii lor. Un regulament de valorificare poate fi util, dar poate fi și o cutie a Pandorei, indiferent din ce zonă vin ideile: din zona politică, din zona autorității publice sau din cea a societății civile.

Economia ne învață să luăm decizii prin analize de tip cost-beneficiu. Totuși, consecințele unui regulament nu se rezumă doar la venituri și cheltuieli (mai mult sau mai puțin ipotetice), după cum prima decizie pe care trebuie să o avem în vedere este de a nu schimba nimic (sau de a nu face nimic) - așa-numitul *status quo*.

La fel de importante, ba poate chiar mai importante - în cazul regulamentelor ce au în vedere resursele forestiere - sunt oportunitățile și riscurile. Oportunitățile și riscurile, spre deosebire de venituri și cheltuieli, sunt consecințe resimțite mai târziu, de alte segmente sociale sau de alte componente ale ecosistemului forestier (da, în acest caz putem vorbi clar despre ecosistem).

Un prim risc ce trebuie avut în vedere ori de câte ori vorbim de reglementare este acela al supra-reglementării. Cu alte cuvinte, să aplicăm al treilea principiu al jurământului lui Hipocrat: „caută să nu faci rău, dacă nu ești sigur că ceea ce faci e bine”. În continuare, două exemple de consecințe datorate supra-reglementării. (1) Faptul că remorca are un număr de înmatriculare diferit de cel al autovehiculului tractor a creat confuzie, de care au început deja să profite cei ce vor să îngroape sistemul de urmărire a circulației masei lemnoase: riști să fii amendat dacă dai o alarmă falsă la 112, luând de bun numărul de înmatriculare al remorcii, în locul celui corect, pentru care s-au emis documentele de transport. (2) Imposibilitatea tehnică a declasării lemnului pus în valoare în urma doborâturilor produse de vânt va transforma clasificarea calitativă a arborilor doborâți de vânt în adevărate proiecte de cercetare. De ce? Pentru că la punerea în valoare, operatorii de teren ar trebui să țină cont și de

tensiunile interne din trunchiurile arborilor, ceea ce nu e deloc ușor.

Dacă am avut în vedere riscuri, acum și ceva oportunități, de data aceasta „îngropate” de lipsa unui regulament. Ne vom referi la regulamentul de valorificare a produselor nelemnoase, finalizat în 2016 și abandonat ulterior. Aici nu prea avem riscuri, veniturile și cheltuielile sunt greu de estimat, însă oportunitățile ratate contează; să le luăm în ordinea logică. (1) Ne-recunoașterea importanței produselor accesorii în economia rurală nu justifică nicio preocupare de „mutare” a producției din pădure în spații controlate, cum ar fi cazul culturilor speciale. (2) Ne-existând un interes explicit, nu există nici motivație pentru a introduce culturile speciale în categoria proiectelor finanțate prin programele de dezvoltare rurală. (3) Nereglementarea face inutilă elaborarea unor ghiduri de bune-practici fără de care, firește, avem o mulțime de rele-practici, ce merg până la rănirea rădăcinilor stejarilor în căutarea trufelor. Așadar, riscuri ecologice cu efecte pe termen lung.

Acum, care ar fi marea oportunitate a ne-reglementării, adică a *status quo*-ului? Un fel de alba-neagra între Romsilva și firmele ce colectează ciuperci și/sau fructe de pădure, jucată însă prin intermediari. Mai mult sau mai puțin onești, dar foarte aproape de pădure. Motivele pentru care silvicultorii nu văd cu ochi buni o astfel de reglementare țin strict de memoria colectivă: o perioadă îndelungată, Romsilva a achiziționat ciuperci și fructe plătind prețuri (sub)modice, compensate - pentru culegători - prin facilitarea accesului acestora la lemnul de foc. Altfel spus, rentabilitatea acestor activități a fost trasă de păr în trecut, în timp ce, în condițiile actuale, trasul de păr este imposibil, pentru că pădurea a cam rămas fără păr (decriptarea ideii în numărul următor?). Și, chiar dacă mai are, nu mai poate fi utilizat, deoarece este păzit de inspectorul-radarului-pădurilor (sic!).

Singura scuză a acestei întârzieri, pe care o înțeleg, trebuie să fie undeva în efectele singurului regulament (cât de cât) funcțional, cel

de valorificare a masei lemnoase; complet ne-funcțional, însă, pentru cei ce nu mai câștigă ca înainte. Spre deosebire de produsele nelemnoase, a căror ofertă fluctuează de la un an la altul, oferta de lemn este - teoretic - constantă (ceea ce ar susține ideea de reglementare), însă practic aceasta a scăzut dramatic, ca urmare a stopării tăierilor ilegale. Brusc, cererea s-a trezit peste ofertă (scuzați exprimarea neacademică), dar această situație nu este un argument pentru de-reglementare. Ba, din contra.

Din păcate, aceste mici diferențe de nuanță în interpretarea semnalelor pieței scapă analiștilor economici, a căror ultimă redută în lupta pentru *status quo* o reprezintă contribuția economiei forestiere la PIB. Atâta doar, că bunăstarea și gestionarea sustenabilă înseamnă cu totul altceva decât creșterea PIB. Ba, din contra. Iar dacă aș fi avocatul diavolului, aș spune că și „defrișările ilegale” au contribuit la creșterea PIB, pentru că orice pod distrus de ape trebuia, mai devreme sau mai târziu, refăcut. Dau și contra-argumentul: peste o anumită intensitate a ploii, pădurea nu mai furnizează serviciul de regularizare a scurgerilor pe versant, pentru că solul de sub pădure este îmbibat cu apă. În ultimă instanță, ploaia e de vină, nu proasta gestionare a folosințelor funciare (pădure, teren agricol sau intravilan).

Totuși, dialogul argumentelor și contra-argumentelor e benefic atâta timp cât duce la crearea sau repunerea în funcțiune a unor bucle de autoreglare negativă. Iar contracția economică de pe piața lemnului e chiar dovada funcționării unei asemenea bucle. Aceasta este dureroasă, însă necesară unei economii forestiere sănătoase, ce înseamnă ceva mai mult decât exploatarea și prelucrarea lemnului. După cum ecosistemul forestier înseamnă ceva mai mult decât producătorii primari - arborii, singurii de care ne ocupăm (profesional).

Perspective? Să fim totuși optimiști: orice prostie politică - cele două regulamente propuse de Codul silvic pot fi considerate prostii - poate fi transformată fie într-un șir de oportunități de niște oameni responsabili și cu minte, ce-și cunosc interesul și și-l manifestă public

cu decență, fie într-un șir nesfârșit de riscuri, dacă ajunge pe mâna unor indivizi lacomi și lipsiți de scrupule, dar specialiști înnașcuți în a-și disimula interesele. Terorismul ecologic, ca și cel politic, e periculos nu neapărat prin

victimele pe care le face, ci prin faptul că blochează orice dialog, datorită radicalizării pozițiilor celor implicați. Iar diavolul se ascunde întotdeauna în detalii (adică după borduri); acolo să fim atenți, nu neapărat la principii.